

Uprkova galerie místem unikátního hudebního setkání

■ UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Galerie Joži Uprky v Uherském Hradišti pevně zakořenila už před mnoha lety.

V poslední době se však stává nejen výtvarnou galerií, ale také významným kulturním centrem, kde se setkávají i umělci různých žánrů, které spojuje symbolicky prostředí Uprkových obrazů. Na konci července se tak sto padesát příznivců Uprky setkali s dvojicí hudebníků, které v současnosti rozděluje tisícovka kilometrů, ale stále spojuje folklorní srdce a vřelý vztah ke Slovácku.

Iniciátorem unikátního hudebního setkání byl spoluzakladatel Galerie Joži Uprky Petr Vašát.

„Jestliže Zuzana má za sebou stovky koncertů na Slovácku a v ČR, a trvale má své obdivovatele, tak Ondřej se ve svém rodném kraji na veřejnosti představil poprvé. Tím, že žije se svojí rodinou ve Francii, v meze světové kultury, tak se stal spíše světoběžníkem.

■ Uprkova Galerie spojila cimbal Zuzany Lapčíkové a loutnu Ondřeje Jalůvky FOTO: GALERIE JOŽI UPRKA

V řadě zemí absolvoval úspěšné koncerty ve hře na loutnu a je považován za jednoho z nejlepších loutníků v Evropě. To bylo vidět a slyšet i při koncertu v galerii. Přitom se chová velmi skromně a vystupuje přátelsky. Já jsem se s ním setkal začátkem července na jeho koncertě v zaplněném kostele malebné šumavské vesničky Žihobce, kam zavítal na pozvání organizátorů akce při své cestě z Německa do Prahy. Slovo dalo slovo a s Ondřejem jsme se dohodli, že požádáme Zuzanu Lapčíkovou o spolupráci s cílem uspořádat jejich společný koncert v Galerii Joži Uprky. Myslím, že se to povedlo na jedničku i přesto, že na přípravu koncertu bylo necelých 14 dnů a na zkoušku před samotným koncertem měli oba akteři jen několik hodin. Prokázali, že jsou profesionálové. O tom svědčí dlouhotrvající potlesk na závěr koncertu a slova chvály od všech přítomných. Protože mezi hosty koncertu bylo i několik profesionálních hudebníků, byli Zuzana i Ondřej vyzváni, aby koncert byl začátkem jejich dlouhodobější spolupráce. Někteří z účastníků koncertu byli v Uprkové galerii poprvé, budeme proto rádi, když přispějí i k propagaci expozice mezi svými přáteli a známými.“

Ondřej Jalůvka: Cimbal je součástí mé identity

Čtyřicetiletý kytarista Ondřej Jalůvka vykouzil se Zuzanou Lapčíkovou nádherný hudební podvečer, který byl završením červencové Petrem Vašátem komentované prohlídky Galerie Joži Uprky.

Ondřeji, vy žijete trvale ve Francii, kde Joža Uprka zanechal svým setkáním se sochařem Paulem Gauguinem výraznou stopu. Setkali jste se v kulturních kruzích ve Francii s jeho jménem a dílem?

Musím se přiznat, že světový přesah díla a života Joži Uprky byl pro mě novým objevem a v mých multikulturních kruzích ve Francii i ve světě jeho jméno doposud nezaznělo. O to více mne překvapily souvislosti života a díla tohoto jedinečného umělce ve spojení s Francií. Duše a reliéf rodného kraje, který spolu s Jožou sdílíme, a jejich proměny mne doprovází jako vnitřní domov, kdekoli na světě se zrovna nacházím, ten je pevný a nesmazatelný. Když jsme s mojí francouzskou ženou a houslistkou Caroline Menuge před osmi lety otevřeli novou životní kapitolu ve francouzském Nimes, bylo příjemným překvapením objevit místní české vazby; gymnázium Daudet, kde jsem též absolvoval mé první vystoupení na jihu Francie, jeho českou sekci, i historické vazby Nimes, jeho rodáka Ernesta Denisa na Tomáše G. Masaryka a formování Československa.

V Galerii Joži Uprky jste měl možnost vystoupit s cimbalistkou Zuzanou Lapčíkovou. Spojení loutny s cimbaléem není příliš obvyklé. Byla příprava na společný koncert náročná, anebo slovácká krev, která ve vás koluje, vám ulehčila spojení loutny s cimbaléem? Přece jen jde vlastně v obou případech o strunné nástroje.

Cimbal je od mého dětství pevně spjat s mojí identitou, jeho zvuk v rukou velikých muzikantů je zvukovým reliéfem, který je součástí domova, co si s sebou nosím po světě. I v barokní muzice, která je jedním z míst mého hudebního vesmíru, je cimbal součástí instrumentáře mého vnitřního hlasu, ta bezedná studnice tisíců forem krajiny arpeggií. S myšlenkou spojení obou nástrojů jsem si pohrával dlouhá léta a v roce 2020 jsem se na doporučení Jiřího Pavlici vydal za cimbalistou Petrem Pavlincem, se kterým jsme společně začali zkoumat možnosti spojení obou nástrojů. Před třemi týdny jsem se na mém loutnovém recitálu v po-

šumavských Žihobcích pořádaném Lenkou Froulíkovou seznámil se spoluzakladatelem Galerie Joži Uprky, Petrem Vašátem. Můj, na poslední chvíli zrušený, koncert na jiném místě Moravy na konci července vytvořil prostor pro improvizaci. Obrátil jsem se na pana Vašata s nabídkou vystoupení v Uprkové galerii. Spontánně jsem navrhl společné vystoupení Petrovi Pavlincovi, který již měl na den koncertu jiné vystoupení, a hned nato Zuzaně Lapčíkové. Ze spontánní nabídky se stal splněný sen. Zuzanu jsem dlouhá léta znal na

dálku skrze její práci spolu s Jiřím Pavlicou či Emilem Viklickým... hudební projekty překračující hranice žánrů, a přitom s velkou pokorou ke svým kořenům. Se Zuzanou jsme se potkávali na chodbách Základní umělecké školy v Uherském Hradišti v době, kdy kytarová třída mého učitele, kytaristy a loutníky Aloise Menšíka a cimbalová třída Zuzany Lapčíkové sousedily. Naše hudební napojení je od prvního akordu, který jsme si vyměnili na zkoušce večer před koncertem, přímo záračné. Okamžitě jsme oba cítili, že vše bude fungovat. I přes neskutečně krátký čas na přípravu jsme se spolu s nástroji v rukou ocitli doslova doma.

Hrát se Zuzanou Lapčíkovou byl můj splněný sen.

Zuzana Lapčíková: Party jsme si posílali elektronicky

Cimbalistka, zpěvačka a etnografka je pevně spjata se slováckým regionem. Společné vystoupení s Ondřejem Jalůvkou, který svůj hudební talent začal rozvíjet v zahraničí, bylo pro diváky zážitkem.

Zuzano, bylo pro vás vystoupení s Ondřejem Jalůvkou v Galerii Joži Uprky premiérou a znali jste se před ním?

S Ondřejem se známe ještě z doby, než odešel do zahraničí, kdy v Uherském Hradišti navštěvoval hodiny hry na kytaru u Aloise Menšíka, vedle jehož učebny jsem měla svoji cimbalovou třídu. Doposud jsme však spolu nespolečně pracovali, ale jak se zdá, všechno má svůj čas. Náš první koncert inicioval akademický malíř Pavel Trucla (můj vzdálený bratranec a společný přítel) a tuto myšlenku duchapřítomně pohotově podpořil Petr Vašát, ředitel Galerie Joži Uprky. Myslím, že nás oba pánové docela dobře odhadli.

Co jste preferovali při výběru skladeb pro koncert v Galerii Joži Uprky? Folklorní motivy, nebo spíše galerijní prostředí?

Na přípravu jsme měli „šibeniční“ termín, tak jsme si elektronickou poštou operativně posílali party a společně konzultovali repertoár. Oba jsme již dříve učinili podobnou zkušenost z dřívějších spoluprací: Ondřej s cimbaléem Petra Pavlince, já s klasickou ky-

tarou doc. Vladislava Bláhy, takže jsme nevstupovali do zcela neznámého hudebního prostoru. Zásadním inspiračním zdrojem pro společný koncert byla zmínka z hudebních dějin na Moravě - totiž na začátku 17. století uhersko-hradištský rychtář Jiří Piškule vlastnil početnou sbírku hudebních nástrojů, mezi nimi i několik louten, což jsou krásné nástroje s překrásným zvukem. Snažili jsme se odhadnout, jaká hudba v té době v tomto prostoru mohla znít, na základě znalostí sbírek a tabulatur z evropského prostoru a podle toho jsme vybírali repertoár. V přídatku nakonec zazněly i folklorní motivy, které reflektovaly prostředí galerie, což nám oběma umožnila schopnost vzájemné adaptability.

Znáte dílo Joži Uprky a měla jste dříve možnost navštívit jeho galerii? Co ve vás evokují jeho obrazy?

Umění ve všech svých oborech se vzájemně propojuje a inspiruje také spolu s literaturou nebo architekturou - od útlého mládí jsem se zajímala o dějiny umění, pochopitelně také výtvarného. V Galerii Joži Uprky rozhodně nejsem poprvé! Souborné výstavy díla Joži Uprky jsem už dávno nemohla minout např. v Praze nebo Strážnici. Vedle hudební vědy jsem studovala také etnologii a už v době studií mi byl zřejmý fakt: totiž dříve nebo později se také dílo Joži Uprky stane pramenným materiálem pro studium lidového oděvu a hmotné lidové kultury. Ovšem daleko nejcněnější je umělecká výpověď o době, kterou tento mimořádný umělec dokázal tak geniálně zachytit pro budoucí generace.

S Ondřejem jsme byli na „Lidovce“ sousedy.

ALÉŠ MAZUREK